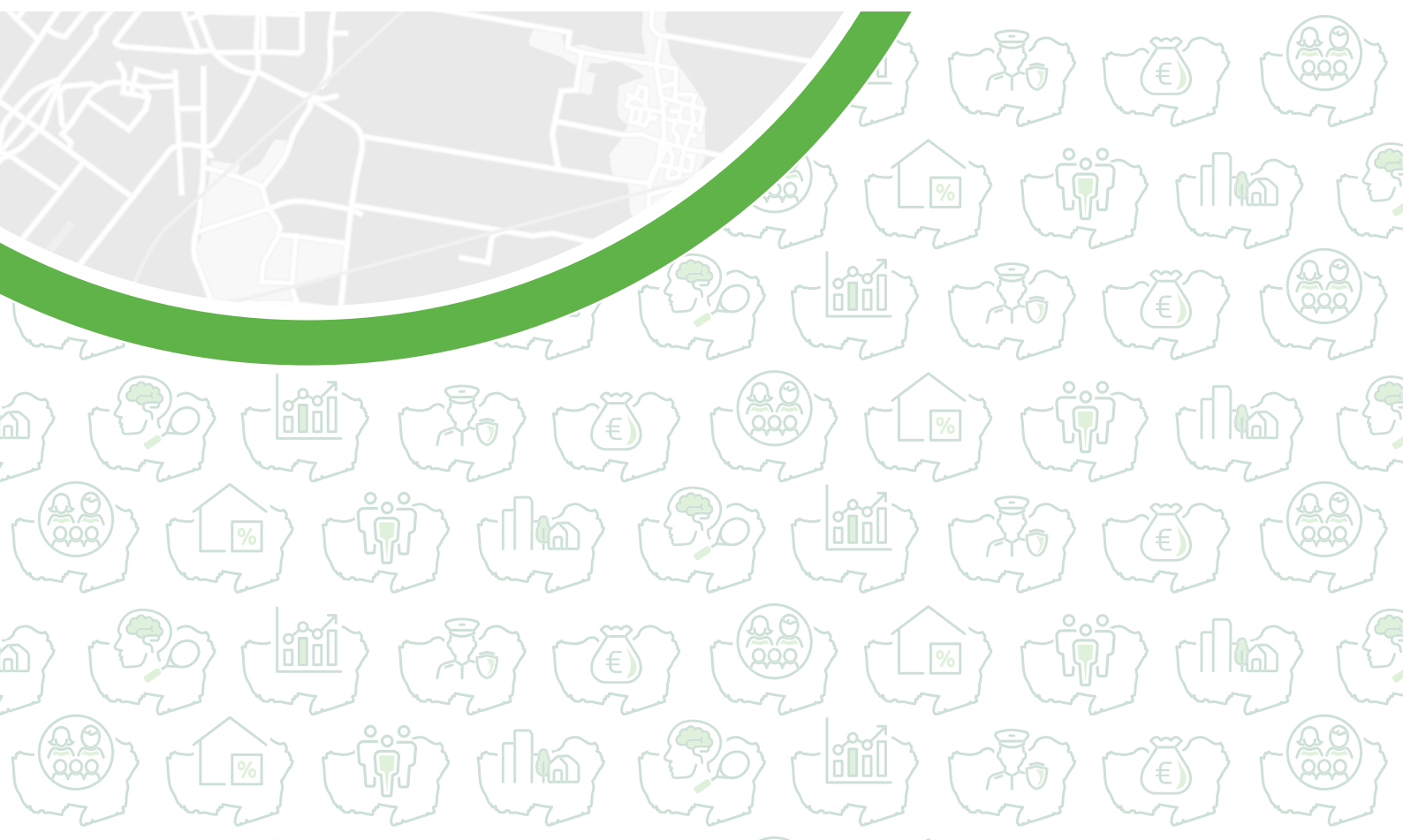

Gemeente
Halderberge

COLLEGEWERKPROGRAMMA 2022-2026

SAMEN AAN DE SLAG!

Bestuur - en burgerzaken
Overheids- en Burgerparticipatie

Veiligheid

Openbare ruimte

Financiën

Onderwijs, Sport en Cultuur

Economische ontwikkeling

Zorg, Jeugd en Participatie

Ruimtelijke ontwikkeling

VOORWOORD

Beste gemeenteraadsleden en inwoners van Halderberge,

Voor u ligt het **collegewerkprogramma 2022- 2026 “Samen aan de slag”**. Dit werkprogramma is gebaseerd op het gelijknamige bestuursakkoord. Dat akkoord is tot stand gekomen met medewerking van alle politieke partijen die deel uitmaken van onze gemeenteraad. Het gezamenlijk opstellen van het bestuursakkoord vormde gelijk de start van een nieuwe manier van samenwerken tussen de bestuursorganen. Het patroon van coalitie-oppositie wordt ingeruild voor een meer dualistische rolvulling van het college als dagelijks bestuur en de gemeenteraad als hoogste orgaan van de gemeente.

Samen aan de slag

De nieuwe bestuursperiode is naast de uitvoering van alle normale werkzaamheden voor onze inwoners en bedrijven, vooral gericht op het (verder) uitvoeren van de grote projecten in onze gemeente. Denk hierbij aan het Religieus Erfgoed in Oudenbosch, de nieuwe dorpshuizen in Hoeven, Stampersgat en Bosschenhoofd, de vernieuwbouw van het Markland College en de reconstructie van het centrum van Oud Gastel.

Voor zowel het gewone werk als voor de projecten geldt dat wij hierbij graag willen samenwerken met onze inwoners en ondernemers. Sterker nog, wij willen onze inwoners en ondernemers meer dan ooit centraal stellen bij de uitvoering van onze taken en projecten. Dit doen we op allerlei manieren, maar vooral ook door goed te luisteren naar inbreng, hiermee aan de slag te gaan en dit ook duidelijk terug te koppelen. Meer dan vroeger leveren wij hiervoor ook maatwerk per doelgroep. We maken het gemeentebestuur beter zichtbaar en aanspreekbaar met het gebruik van moderne communicatiemiddelen, zoals bijvoorbeeld sociale media. Wij hopen met deze werkwijze ook het vertrouwen in de overheid en het gemeentebestuur in het bijzonder, te kunnen versterken.

Speerpunten

Uit het nieuwe collegewerkprogramma blijkt dat er voor een groot gedeelte sprake is van het voortzetten van huidig beleid. In de komende periode kunnen we profiteren van al het werk dat de afgelopen periode al verzet is. Dit gaat bijvoorbeeld om verbetering van werkprocessen, het uitvoeren van taken en projecten en diverse voorbereidende werkzaamheden.

Naast het voortzetten van bestaand beleid wordt nieuw beleid vooral ingezet binnen de thema's woningbouw, verkeer, afval en dienstverlening. Participatie en communicatie zijn daarbij een belangrijke rode draad voor zowel het bestaand beleid als voor nieuw beleid. Een gezond financieel beleid met oog voor de vermogenspositie en het weerstandsvermogen van de gemeente blijft een belangrijke randvoorwaarde.

Alle ambities en speerpunten voor de komende bestuursperiode zijn in dit collegewerkprogramma overzichtelijk aangegeven per programma. De programma's zijn: Bestuur en burgerzaken, Veiligheid, Openbare Ruimte, Ruimtelijke- en Economische ontwikkelingen, Zorg, Jeugd en Participatie, Onderwijs, Sport en Cultuur en Financiën.

Daarnaast is in de bijlage een onderdeel over de bedrijfsvoering opgenomen, waarin wordt aangegeven wat de aandachtspunten vanuit het collegewerkprogramma voor de gemeentelijke organisatie zijn.

Randvoorwaarden

Wij zijn ons ervan bewust dat de uitvoering van onze taken en plannen sterk beïnvloed kunnen worden door externe factoren. Met name de coronapandemie en de vluchtelingenproblematiek hebben een enorme impact gehad tijdens de vorige bestuursperiode. Daarnaast is natuurlijk ook de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen en capaciteit in de gemeentelijke organisatie een belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van de werkzaamheden. Wij zijn daarom alert op externe factoren en blijven onze financiële positie goed monitoren om tijdig te kunnen bijsturen.

Uitnodiging

Dit zijn onze ambities en speerpunten voor de komende vier jaar. Wij zijn ervan overtuigd dat we met het uitvoeren van deze taken en projecten Halderberge verder versterken als woon- en werkgemeente. Wij willen ons hier heel graag voor gaan inzetten, samen met u als gemeenteraad, en vooral ook samen met onze inwoners en ondernemers.

Wij nodigen u daarom van harte uit om “Samen aan de slag” te gaan!

Burgemeester Bernd Rokis

Wethouder Thomas Melisse

Wethouder Hans Wierikx

Wethouder Joop Kouters

Wethouder Sharona Malfait

Gemeentesecretaris Caroline Jacobs

SAMEN AAN DE SLAG!

PORTEFEUILLEHOUDERS

Burgemeester Bernd Roks
Wethouder Sharon Malfait

INLEIDING

In onze gemeente bieden we iedereen de kans om mee te doen. We sluiten aan bij de belevingswereld van onze inwoners, ondernemers en organisaties. We zorgen voor optimale dienstverlening. In ons contact staat hartelijk Halderberge centraal en we staan open voor ideeën. We geven de gemeente en het bestuur een gezicht. We laten beter zien wat de gemeente doet. We zijn toegankelijk voor onze inwoners, ondernemers en organisaties.

Door mee te doen en een stevigere rol te pakken in regionale samenwerkingen geven we ons beleid beter vorm.

BESTUUR- EN BURGERZAKEN / OVERHEIDS- EN BURGERPARTICIPATIE

BERND
ROKS

SHARONA
MALFAIT

KRITISCHE SUCCEFACTOREN

Participatie is mensenwerk. Vooral het betrekken van verschillende doelgroepen (zoals jongeren) is best een uitdaging, omdat niet iedereen bereid is om mee te doen. Het betrekken van deze groepen moet daarom geen doel op zich worden.

WAT WILLEN WE BEREIKEN (SPEERPUNTEN)?

- Het verbeteren van de dienstverlening**
We willen als gemeente onderscheidend zijn op het gebied van dienstverlening. We richten ons op service en hebben een mensgerichte aanpak. Dit sluit goed aan bij het gevoel van Hartelijk Halderberge. Daarom werken we samen met inwoners aan een manifest dienstverlening.
- Steeds vaker en beter toepassen van overheids- en burgerparticipatie**
In onze gemeente bieden we iedereen de kans om mee te doen. We sluiten aan bij de belevingswereld van onze inwoners. Voor ideeën van inwoners staan we open en denken we mee. Vooraf maken we duidelijke afspraken over hun invloed.
- Het versterken van onze rol binnen regionale samenwerking**
Door mee te doen en een stevigere rol te pakken in samenwerkingen in de regio kunnen we ons (toekomstig) beleid beter vormgeven. We kijken goed naar maatschappelijke ontwikkelingen en samenwerkingen. De nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) en de nieuwe Nota Verbonden Partijen bieden ons kansen in de regio. Door strategische samenwerking moedigen we aan om te netwerken binnen en buiten de organisatie.
- Communicatie**
We zorgen altijd voor heldere en duidelijke communicatie in alle middelen. Een goede bereikbaarheid staat centraal. Zo geven we de gemeente en het bestuur een gezicht. We laten zien wat de gemeente doet op verschillende niveaus: gemeentelijke organisatie, college en gemeenteraad. Dit gaan we doen door onze communicatie aan te passen op verschillende doelgroepen. Onze communicatiemiddelen zijn een juiste mix van nieuwe en traditionele om zoveel mogelijk mensen te bereiken.

WAT DOEN WE AL?

Huidig beleid (wat voortgezet wordt):

- Bestuurlijke visie over de toekomst van Halderberge
- Nota Verbonden Partijen
- Informatiebeleidsplan
- Strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid gemeente Halderberge
- Organisatievisie
- Gedragscode
- Nota overheids- en burgerparticipatie
- Actieplan Versterken Lokale Democratie

Huidige werkzaamheden:

- Meting klanttevredenheid op gemeentelijke website en de balies van burgerzaken
- Constante informatievoorziening aan inwoners
- Toepassen Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- Betrekken van inwoners bij opstellen en uitvoeren beleid
- Inzet ambassadeurs voor de kernen
- Uitbreiding/blijven werken aan digitalisering
- Toepassen 'klare taal'
- Huis van Halderberge (in ontwerp-fase); opnieuw inrichten publiekshal gemeentehuis en raadszaal

DOEL	WANNEER	PARTICIPATIE	WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN? (UITWERKING SPEERPUNTEN)
1. Het verbeteren van de dienstverlening	2022	Raadplegen	We gaan onderzoeken welke behoeftes onze inwoners, ondernemers, organisaties en medewerkers hebben voor de gemeentelijke dienstverlening. Dit doen we door het uitvragen in het digitale burgerpanel en het inzetten van het Klant in Focus (smiley)systeem voor baliebezoek, website en telefonie (de laatste is een uitbreiding).
	2023	Co-creatie	De resultaten uit de behoeftepeiling en acties die daaruit volgen nemen we mee in een manifest dienstverlening. In het manifest richten we ons op een service- en mensgerichte aanpak. Hierin hebben we o.a. aandacht voor het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid en worden ook de openingstijden meegenomen.
	Doorlopend	Raadplegen	Wij blijven onze medewerkers trainen in gastvrijheid en hostmanship, zowel voor telefonie als baliebezoek/bezoek aan gemeentehuis.
2. Steeds vaker en beter toepassen van overheids- en burgerparticipatie	1- 2x per jaar	Raadplegen	Toetsen van de samenwerking met inwoners(organisaties) volgens de methode waarderend vernieuwen.
	2x per jaar	Informeren	Terugkoppelen aan inwoners van de lokale ontwikkelingen in overheids- en burgerparticipatie.
	2022	Adviseren	Verschillende communicatiemiddelen testen om jongeren te bereiken, te betrekken en/of ze zitting te laten nemen in een gemeentelijk adviesorgaan en in gesprek gaan met jongeren.
3. Het versterken van onze rol binnen regionale samenwerking	Wanneer de mogelijkheid zich voordoet	Informeren	Alle deelnames in Algemeen- en Dagelijkse besturen tegen het licht houden en kritisch bekijken bij welke GR-en en andere verbonden partijen we in het AB en bij welke we in het DB plaats gaan nemen (waar mogelijk).
	2022	Informeren	In beeld brengen welke gemeentelijke ondersteuning voor AB- en DB-overleggen nodig is.
4. Communicatie	2022-2026	Raadplegen	We zorgen dat Klare Taal nog beter en meer wordt toegepast. Dit doen we door medewerkers te blijven trainen, Klare Taal ambassadeurs (intern) te benoemen en inwoners te betrekken.
	2022-2026	Informeren	We gaan met de methodiek Factor C (communicatiemethodiek) meer omgevingsanalyses maken.
	2022-2026	Informeren	Door omgevingsanalyses kunnen we onze communicatie aanpassen op de verschillende doelgroepen. Dit gebruiken we om de communicatiemiddelen mix beter in te zetten (bestaand en aanvullend). Onder andere met meer infographics, filmpjes en goed gebruik van vormgeving.
	2023-2026	Raadplegen (prijsvraag)	Prijsvraag voor Beste Idee van Halderberge.
	2022 e.v.	Raadplegen	Het college bezoekt de kernen. De eerste kernen, die bezocht worden zijn Bosschenhoofd en Oudenbosch.

VEILIGHEID

PORTEFEUILLEHOUDER

Burgemeester Bernd Roks

INLEIDING

(Het gevoel van) veiligheid is een belangrijk onderdeel van de leefbaarheid voor inwoners, ondernemers en organisaties. Het programma veiligheid is gericht op verbetering van dit gevoel. Zichtbaarheid, bereikbaarheid en handhaving zijn belangrijke onderdelen.

BERND
ROKS

KRITISCHE SUCCESFACTOREN

Handhaving: nieuw beleid en de huidige regelgeving moeten uit te voeren en te handhaven/controleren zijn.

Wet- en regelgeving: wet en regelgeving geven de spelregels aan waarbinnen wij ons werk uitvoeren. Deze maken het soms lastig om actie te ondernemen als dat nodig is. Een goede afweging tussen zorgvuldigheid en handelen is soms noodzakelijk.

Privacywetgeving is belangrijk bij de uitvoering van onze taak. Er is behoefte aan een beter instrument om gegevens uit te wisselen met samenwerkingspartners. Natuurlijk moet dit binnen de geldende regels passen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN? (SPEERPUNTEN)

1. Handhaven en doorpakken

We voeren gezamenlijke controles uit, bijvoorbeeld met politie en de belastingdienst, waaronder de patsercontroles. Verder hebben we een "lik op stuk" beleid: een overtreder krijgt meteen een boete.

2. Zichtbaar, aanspreekbaar, bereikbaar en transparant in resultaten

Wij zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor onze inwoners. Wij zijn goed bereikbaar (via click, call, face) en melden van zaken is eenvoudig. Wij zorgen voor terugkoppeling van resultaten bij meldingen. Daarnaast zorgen wij voor regelmatige terugkoppeling aan melders van resultaten van de BOA's en de politie.

3. Samenwerken aan veiligheid

Wij werken samen met externe partners, zoals politie, belastingdienst, RIEC en instellingen en intern stemmen wij zaken goed af.

WAT DOEN WE AL?

Huidig beleid (wat voortgezet wordt):

- Integraal veiligheidsplan: dit wordt voorbereid in samenwerking met 7 gemeenten en politie, OM en diverse partners in zorg
- Jaarlijks beleidsplan vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)
- Veiligheid spoor (onder andere het organiseren van een grote oefening)
- Buurtpreventie (toetsen en ontwikkelen)

Huidige werkzaamheden:

- Veilige publieke taak (toetsen en aanscherpen)
- In de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant wordt nauw samengewerkt op brandweertzorg en crisisbeheersing.
- Meer gezamenlijke controles doen met partners zoals politie enz.

DOELEN	WANNEER	PARTICIPATIE	WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN? (UITWERKING SPEERPUNTEN)
1. Handhaven en doorpakken	2022		We sluiten aan bij de landelijke strategie van het inzetten op het voorkomen van herhaling van overtredingen. We verminderen de inzet van personeel bij kleine overtredingen.
	2023	Informereren	Beleid opstellen voor boeten van bijplaatsingen van afval incl. onderzoek voor boeten hiervoor door buitendienst.
	2023/2024	Informereren	Aanpassing beleid op handhaving per onderwerp, zoals parkeren grote voertuigen/bedrijfsbusjes, vakantieparken, plaatsen containers openbare weg, huisvesting van en overlast door arbeidsmigranten.
	Doorlopend		Handhaving op oneigenlijk gebruik van de vakantieparken.
	Najaar 2022	Raadplegen (digipanel en inspraakavond)	Onderzoeken hoe en of inspraak over "waar en wanneer gehandhaafd wordt" kan worden ingezet.
	2023		Onderzoek doen naar cameratoezicht. Op basis hiervan stellen we nieuwe spelregels vast.
	2023		We zorgen dat we als overheid meer weerbaar worden. Hier maken we een plan van aanpak voor. We onderzoeken een aantal onderwerpen en maken daar beleid voor. Voorbeelden hiervan zijn ondermijning, cybercrime en BIBOB.
	2023	Informereren	Plan van aanpak maken om te regelen dat daders een schadevergoeding betalen.
2. Zichtbaar, aanspreekbaar, bereikbaar en transparant in resultaten	2023	Co-creatie	We pakken overlastsituaties op een pragmatische manier domeinoverstijgend aan met samenwerkingspartners. Hiervoor komt een apart budget beschikbaar.
	Doorlopend	Informereren	We zorgen ervoor dat onze BOA's zichtbaarder en beter bereikbaar worden. Dit doen we onder andere door het publiceren van wat de BOA's doen via de gemeentelijke communicatiemiddelen, het bekend maken van de vaste BOA in de wijk en het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid.
	Vanaf 2022	Informereren	Wij zorgen voor terugkoppeling van resultaten bij meldingen. Daarnaast zorgen wij voor regelmatige terugkoppeling van resultaten aan melders van de BOA's en de politie.
3. Samenwerken aan veiligheid	2022		We gaan verzoeken tot handhaving en signalen van overlast samenbrengen.
	2023	Informereren	We gaan een nieuw beleid opstellen voor ontsporende jongeren vanaf groep 8 met als doel om ontsporing te voorkomen en om jongeren te leren hoe zij gevaarlijke situaties op tijd kunnen herkennen.
	Vanaf 2022 doorlopend	Informereren	We versterken de samenwerking met alle partners voor het verbeteren van de leefbaarheid in wijken onder andere voor de aanpak van de Wet Aanpak Woonoverlast en voor controle op snelheidsovertredingen.
	2023		We voeren het beleidsplan Mensenhandel uit wat is opgesteld binnen het district Markiezzaten.

PORTEFEUILLEHOUDER

Wethouder Thomas Melisse

INLEIDING

De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk, veilig en aantrekkelijk moet zijn. Dit zijn onder andere de straten en pleinen, vijvers en sloten, plantsoenen en parken en ruimtes die door de gemeente worden beheerd. Daarnaast zijn het ook de gemeentelijke gebouwen en voorzieningen zoals de riolering, waterberging en bruggen. Klimaatverandering is en blijft een grote uitdaging voor de komende jaren en heeft veel invloed op de inrichting van de openbare ruimte. Meer groen is hierbij erg belangrijk.

THOMAS
MELISSE

OPENBARE RUIMTE

KRITISCHE SUCCES- FACTOREN

Klimaat (extreme
droogte of regenval)

WAT WILLEN WE BEREIKEN (SPEERPUNTEN)?

- 1. Een groene omgeving draagt bij aan het welzijn van mensen.**
Groen levert ook een bijdrage aan de biodiversiteit. We maken Halderberge groener. Hierbij staan kwaliteit en afwisseling centraal.
- 2. We verbeteren de verkeersveiligheid en bereikbaarheid voor alle verkeersdeelnemers.**
Er wordt een goede balans gezocht tussen ruimte voor parkeren en de overige eisen die gesteld worden aan de inrichting van de openbare ruimte
- 3. We willen een kwalitatief goed onderhoudsniveau van onze openbare ruimte en gemeentelijk vastgoed.**
Achterstallig onderhoud wordt voorkomen. We creëren een aantrekkelijke omgeving voor mens en dier.
- 4. We gaan voor een klimaatrobuuste inrichting van de hele buitenruimte in Halderberge.**
We spelen in op het voorkomen van wateroverlast, droogte en hittestress.
- 5. We betrekken bewoners bij veranderingen in de openbare ruimte en communiceren daar helder en duidelijk over.**
We stellen vooraf duidelijke kaders waarover bewoners kunnen meepraten en meebeslissen.

WAT DOEN WE AL?

Huidig beleid (wat voortgezet wordt):

- Groenbeleidsplan, onder andere ecologisch bijvriendelijk bermbeheer en vergroenen entrees kernen
- Landschapsplan
- Kadernota Parkeren, actualisatie december 2022
- Beleidsplan Civiel Technische Kunstwerken, actualisatie eerste kwartaal 2023
- Speelbeleid
- Beleidsplan openbare verlichting
- Beleidsplan Wegen
- Gemeentelijk Rioleringsplan
- Gladheidsbestrijdingsplan
- Meerjaren Onderhoudsprogramma Gebouwen, actualisatie 2022
- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
- Uitgiftebeleid gemeentelijke reststroken
- Mobiliteitsvisie, actualisatie eerste kwartaal 2023
- Beleid uitwegen
- Accommodatiebeleid, voorstel raad juli 2022
- Aanpak en uitvoering fiets- en wandelroutes, eind 2022. Nog geen budget voor uitvoeringsplan

Huidige werkzaamheden:

- Onderzoek verkeersveiligheid Kralen, A17, klaar in 2024
- Vervangen openbare verlichting door LED, klaar in 2025
- Projecten en onderhoudswerken klimaatadaptief uitvoeren
- NK tegelwippen in 2022
- Inzet Keet in de wijk

DOEL	WANNEER	PARTICIPATIE	WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN? (UITWERKING SPEERPUNTEN)
1. Een groene omgeving draagt bij aan het welzijn van mensen	2025	Raadplegen	Haalbaarheidsonderzoek Terugbrengen water in Pagnevaartvijver.
	Vanaf 2022	Informeren	Verbinden natuurelementen.
	Vanaf 2023	Adviseren	Wandel/fiets en ruiterspaden en de mogelijkheden onderzoeken voor de aanleg van een wandelbrug bij Albano.
	Vanaf 2023	Informeren / Raadplegen	Het vergroenen van de gemeente met aandacht voor entrees van de kernen en rotondes en extra aanplant van bomen (ook in het buitengebied).
	2022 en verdere jaren	Informeren / Raadplegen	Omvormen overbodige verharding en versnellen vervanging beplanting. We zijn terughoudend in de verkoop van reststroken zodat groen, groen kan blijven (extra budget 10.000,-).
2. Verbeteren verkeersveiligheid voor alle verkeersdeelnemers	Eerste kwartaal 2023 vaststelling gemeenteraad.	Raadplegen	Het actualiseren van de mobiliteitsvisie en de kadernota Parkeren.
	Doorlopend	Raadplegen	Aanpak van verkeersknelpunten.
	2024	Raadplegen	Onderzoek en opstellen plan van aanpak tegengaan sluijverkeer.
	2023	Raadplegen	Aanbestedingsprocedure doorlopen voor het plaatsen van laadpalen.
3. Kwalitatief goed onderhoudsniveau van onze openbare ruimte en gemeentelijk vastgoed	2023-2024	Informeren	Optimaliseren serviceteams (bomenploeg, groen inclusief, vegen verhardingen) en het beter communiceren en in beeld brengen van uitgevoerde werkzaamheden.
	2022	Informeren	Actualiseren MJOP.
	2024	Informeren / Raadplegen	Onderhoud wegen: Opstellen plan van aanpak verbeteren kwaliteit trottoirs en fietspaden.
4. Klimaatrobuuste inrichting van de hele buitenruimte in Halderberge	t/m 2023	Informeren	Voortzetten subsidieregeling klimaatbestendig Halderberge en geveltuinjesactie.
	Vanaf 2023	Informeren	Communicatie/ educatie: opzetten klimaatportaal.
	2022	Informeren	Opstellen van een klimaatstrategie Halderberge
5. Bewoners betrekken bij veranderingen in de openbare ruimte en helder en duidelijk communiceren	Juli 2022 en verdere jaren	Informeren	Inzet omgevingsmanager bij alle projecten die we uitvoeren in de openbare ruimte.
	Juli 2022 en verdere jaren	Informeren	We gaan bij projecten en onderhoud gericht communiceren wat we gaan doen en hoe we dat gaan doen. Hiervoor zijn extra middelen opgenomen. Dat geldt niet alleen voor grote projecten, maar ook regulier werk en onderhoud.

PORTEFEUILLEHOUDERS

Wethouder Hans Wierikx
Wethouder Sharonal Malfait

INLEIDING

Halderberge is het groene hart van West-Brabant. Het is een woongemeente met unieke kernen en bijzonder cultuurhistorisch erfgoed. Halderberge is een recreatief toeristische trekpleister. Het is belangrijk dat er woningen voor alle doelgroepen zijn van een goede kwaliteit met ruime keuzevrijheid om te voorzien in de woonwens van (toekomstige) Halderbergenaren.

Duurzaamheid, energietransitie, versterken van het buitengebied en versnellen van woningbouw zijn belangrijk. We willen een overheid zijn die zaken mogelijk maakt. De eigen kracht van inwoners staat centraal. We werken samen met lokale en regionale partners.

HANS
WIERIKX

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

SHARONA
MALFAIT

WAT WILLEN WE BEREIKEN (SPEERPUNTEN)?

- 1. Versterken van Halderberge als woongemeente met een ligging in een goed bereikbare, veelzijdige, groene en landelijke omgeving en een aantrekkelijk en levendig buitengebied.**
We zetten in op variatie in en de kwaliteit van de woningvoorraad. Op deze manier voorzien we in de woonwens van (toekomstige) Halderbergenaren. We voeren het beleid uit van het project Vitaal buitenbied. We voegen kwaliteit toe aan de woonomgeving met natuur en landschapsverbetering.
- 2. We nodigen iedereen uit om met goede initiatieven te komen om de leefomgeving mooier en beter te maken.** Deze initiatieven moeten passen binnen de Omgevingsvisie en bijdragen aan de waarden en opgaven die daarin staan.
- 3. De Omgevingswet wordt ingevoerd en biedt ruimte voor initiatief.**
De Omgevingswet maakt de uitgangspunten inzichtelijker, voorspelbaarder en makkelijker voor ondernemers en inwoners. Er is meer ruimte voor lokaal maatwerk. De wet biedt kansen voor innovatie, creativiteit en experimenten.
- 4. Energietransitie**
We geven invulling aan de doelstelling Energieneutraal wonen in 2050. We willen zoveel mogelijk af van aardgas. Daarnaast werken we samen aan een mix van duurzame bronnen van energie. Dat doen we samen met andere overheden, gemeenten, organisaties, inwoners, ondernemers en ontwikkelaars.
- 5. We zetten in op afvalscheiding en informatievoorziening.**

WAT DOEN WE AL?

Huidig beleid (wat voortgezet wordt):

- Omgevingsvisie Halderberge
- Woonvisie
- Kaderafspraken prestatie-afspraken
- Regionale Energietransitie
- Transitievisie Warmte
- Toetsingskader huisvesting Arbeidsmigranten
- Afvalbeleid gemeente Halderberge
- Kruiemgelvallenbeleid
- Welstandsnota
- Afsprakenkader kwaliteitsverbetering landschap
- Vitaal buitengebied

Huidige werkzaamheden:

De huidige werkzaamheden binnen dit programma zijn onder andere het begeleiden van planologische procedures en het behandelen van omgevingsvergunningen. We doen dit samen met inwoners, ondernemers, andere overheden en partners.

KRITISCHE SUCCESFACTOREN

De invoering van de Omgevingswet (vooral digitale voorzieningen) en Wet kwaliteitsborging is al een aantal keer uitgesteld. Energietransitie moet haalbaar en betaalbaar zijn. We zijn hierbij afhankelijk van landelijke stimulerings- en subsidiemogelijkheden en van technische ontwikkelingen op het gebied van milieu, bouwstoffen, arbeidsmarkt en economie. Dit kan invloed hebben op de uitvoering van dit programma.

DOEL	WANNEER	PARTICIPATIE	WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN? (UITWERKING SPEERPUNTEN)
1. Versterken van Halderberge als woongemeente die ligt in een goed bereikbare, veelzijdige, groene en landelijke omgeving, met een aantrekkelijk en levendig buitengebied	Doorlopend	Informeren	We realiseren circa 1000 woningen in de periode tot en met 2028. We voegen voldoende woningen voor doorstromers (versneld) toe aan de woningvoorraad. We geven hierbij prioriteit aan eigen woningbouwlocaties. Om deze hoeveelheid woningen te kunnen realiseren, zullen we het werkproces en de inhoud van de woningbouwprogrammering in kaart brengen, coördineren op basis van afspraken in regionale investeringsagenda en optimaliseren. Hiermee ontstaat meer en eerder duidelijkheid richting ontwikkelaars, professionele beleggers en de woningcorporatie.
	Doorlopend	Informeren	We streven naar minimaal 25% (Collectief) particulier opdrachtgeverschap en bijzondere woonvormen bij nieuwbouwplannen.
	Doorlopend	Informeren	We zorgen voor voldoende toevoegingen voor starters en zoeken naar mogelijkheden om deze woningen beschikbaar te houden voor deze doelgroep. Dit doen we onder andere door het herzien van de startersverordening.
	2022-2023	Co-creatie	We voeren een woonzorganalyse uit en stellen een woonzorgvisie op, in samenwerking met maatschappelijke partners. Als dat nodig is dan realiseren we extra doorstroomlocaties.
	2022-2023	Advies	We herijken de starterslening.
	Doorlopend	Raadplegen	We vertegenwoordigen actief de gemeentelijke belangen in regionale en grotere ontwikkelingen (bijvoorbeeld RIA, 380kV, spoor). Een voorbeeld is hier verder het samenwerken met de stedelijke regio West-Brabant West aan aanvullende verstedelijkingsafspraken. Samen met de provinciale prognoses vernieuwen we het woningbouwprogramma in 2024.
	2022 - 2024	Advies	We onderzoeken de schaarste op de woningmarkt en vertalen de uitkomst indien mogelijk in aanvullend beleid.
	2023	Co-creatie	We actualiseren het beleid voor ruimte-voor-ruimte woningen.
	2023 - 2025	Co-creatie	We werken samen met de wooncorporatie aan de verbetering van de leefbaarheid (ook op het gebied van veiligheid) in de wijken. We werken aan een pilot wijkaanpak.
	2022 - 2023	Co-creatie	We sturen aan op centrale huisvesting van arbeidsmigranten op een locatie die buiten de dorpskernen ligt.
2. We nodigen iedereen uit om met goede initiatieven te komen om de leefomgeving mooier en beter te maken	Doorlopend	Co-creatie	Nieuwe ontwikkelingen worden getoetst aan wenselijkheid. We geven daarbij prioriteit aan initiatieven die het meest aansluiten op of bijdragen aan de speerpunten genoemd in de omgevingsvisie.
	Doorlopend	Co-creatie	Initiatiefnemers betrekken inwoners en ondernemers bij hun plannen. Als gemeente de initiatiefnemer is gebeurt dit ook.
3. De Omgevingswet wordt ingevoerd en biedt ruimte voor initiatief	Doorlopend	Raadplegen	We ontwikkelen de nieuwe vaardigheden van medewerkers door en passen deze toe in de (nieuwe) werkende processen.
	2022 - 2026	Co-creatie	We bepalen de uitgangspunten voor het opstellen van het omgevingsplan en werken gebiedsgericht aan de eerste aanpassingen van het omgevingsplan in regionaal verband.
4. Energietransitie	Doorlopend	Co-creatie	Transitievisie: We stellen de eerste wijkverkenningen op om in 2050 het doel van een aardgasvrije gemeente te kunnen bereiken.
	Doorlopend	Informeren	We ondersteunen initiatieven voor alternatieve manieren van energie opwek voor eigen gebruik in het buitengebied.
	Doorlopend	Activeren	Nationaal Isolatieprogramma: We gaan door met het informeren en activeren van inwoners over het isoleren van hun woning.
	2023	Informeren	Duurzaamheidslening: We onderzoeken de mogelijkheid voor een duurzaamheidslening die voor alle inwoners toegankelijk is en kijken daarbij ook of sportverenigingen hierbij betrokken kunnen worden.
	Doorlopend		De transitievisie warmte wordt elke twee jaar samen met de gemeenteraad herijkt.
5. We zetten in op afvalscheiding en informatievoorziening	Doorlopend	Co-creatie	We evalueren het huidige afvalbeleidsplan en gaan daarna een nieuw plan opstellen met aandacht voor de wijze van afvalscheiding en handhaving hierop (zie ook programma 2).
	Doorlopend	Co-creatie	We gaan milieuparkjes versneld ondergronds aanbrengen. Hiervoor wordt een afsprakenkader opgesteld. Hierbij wordt inbreng van omwonenden gevraagd. Het nieuwe budget wat hiervoor beschikbaar is gesteld wordt verrekend met de afvalstoffenheffing.
	Doorlopend	Informeren	De verbinding tussen de verschillende thema's van het klimaatakkoord (energietransitie, circulaire economie (afval), klimaatadaptatie) opzoeken en uitdragen naar organisatie, ondernemers en inwoners.

PORTEFEUILLEHOUDER

Wethouder Thomas Melisse

INLEIDING

De ondernemers zorgen voor banen en ze versterken de leefbaarheid. We maken het makkelijk en aantrekkelijk voor de ondernemers om hier te ondernemen en zich te vestigen. Dit doen we samen met onze partners, zoals de verschillende ondernemers- en brancheverenigingen en de nog op te richten Economische Samenwerking Halderberge. Om het ondernemersklimaat verder te versterken moedigen we onderlinge samenwerking aan, optimaliseren onze dienstverlening en investeren in de openbare ruimte. Ook communiceren we helder over alles wat Halderberge te bieden heeft voor ondernemers, inwoners en recreanten.

THOMAS MELISSE

ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

WAT WILLEN WE BEREIKEN (SPEERPUNTEN)?

- 1. Versterken van het vestigings- en ondernemersklimaat op de bestaande bedrijventerreinen**
We werken vanuit een betrokken, actieve en klantgerichte houding aan het versterken, moderniseren en verduurzamen van de bedrijventerreinen. We investeren op de bedrijventerreinen in de openbare ruimte en in de relatie met de ondernemers. Ook jagen we herontwikkelingen van langdurig leegstaande panden aan.
- 2. Levendige, compacte en aantrekkelijke kernwinkelgebieden**
We werken aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van de drie grote kernwinkelgebieden in Oud Gastel, Oudenbosch en Hoeven. Dit doen we samen met de ondernemersverenigingen, vastgoedeigenaren en ontwikkelaars. We verbeteren de inrichting van de openbare ruimte en faciliteren ruimtelijke ontwikkelingen die bijdragen aan het wegwerken van leegstand en de ontwikkeling naar een compacte winkelhart. Daarnaast ondersteunen we bij de totstandkoming van een aantrekkelijk evenementenaanbod.
- 3. Het versterken en promoten van al dat Halderberge op toeristisch-recreatief gebied te bieden heeft**
De toeristisch-recreatieve sector draagt sterk bij aan de leefbaarheid en (economische) ontwikkeling in de gemeente. Vanuit een sterk georganiseerde sector werken we verder aan het versterken van het dag- en verblijfsaanbod en het vergroten van de bekendheid van alles wat Halderberge biedt.
- 4. Samen werken aan economische groei**
Vanuit een actieve samenwerking met en tussen ondernemers en het onderwijs werken we samen aan de economische groei. De Economische Samenwerking Halderberge (ESH) – de opvolger van de Economische Koepel Halderberge (EKH) - wordt ingericht en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente en jaagt economische projecten aan. Ook jagen we de samenwerking tussen ondernemers op de lokale bedrijventerreinen aan met als doel het versterken van hun economische groei. Verder kijken we met een ja, mits houding naar initiatieven en jagen die waar gewenst actief aan.

WAT DOEN WE AL?

Huidig beleid (wat voortgezet wordt):

- Economische Visie + uitvoeringsprogramma
- Actiekaarten kernwinkelgebieden en bedrijventerreinen

Huidige werkzaamheden:

De reguliere werkzaamheden binnen dit programma zijn het uitvoeren van de economische visie en de actiekaarten kernwinkelgebieden en bedrijventerreinen. Samen met *Visit Marketing* werken we aan het promoten en versterken van het toeristisch-recreatief aanbod. Daarnaast onderhouden we het contact met ondernemers, ondernemersverenigingen, de regio en andere overheden en overige samenwerkingspartners.

KRITISCHE SUCCESFACTOREN

De gemeente in veel gevallen afhankelijk van de inzet en betrokkenheid van partners zoals de ondernemers(-verenigingen), vastgoedeigenaren en ontwikkelaars. De gemeente kan aanjagen, ondersteunen en faciliteren, maar kan het niet alleen.

DOEL	WANNEER	PARTICIPATIE	WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN? (UITWERKING SPEERPUNTEN)
1. Versterken van het vestigings- en ondernemersklimaat op de bestaande bedrijventerreinen	Doorlopend	Co-creatie	Verder uitvoering geven aan de actiekaart bedrijventerreinen
	2024	Co-creatie	Actualiseren van de actiekaarten
		Raadplegen	Versterken van de verkeersveiligheid op de bedrijventerreinen door onder andere alternatieven voor vrachtwagenparkeren te verkennen en de toegang bedrijventerrein Bosseveld aan te pakken.
	2024	Faciliteren	Modernisering van de noordzijde van Breda International Airport
2. Levendige, compacte en aantrekkelijke kernwinkelgebieden	Doorlopend	Co-creatie	Uitvoering geven aan de actiekaarten kernwinkelgebieden
	2024	Co-creatie	Actualiseren van de actiekaarten
	2023: Ontwerp 2024: Realisatie	Raadplegen	Herinrichting openbare ruimte kernwinkelgebied Oudenbosch in samenhang met herinrichting openbare ruimte religieus erfgoed en visie op het havengebied Oudenbosch.
	2022	Raadplegen	Aanschaf van nieuwe feestverlichting voor de vijf kernen
3. Het versterken en promoten van al dat Halderberge op toeristisch-recreatief gebied te bieden heeft	2022		Extra capaciteit op uitvoering marketingplan Visit Halderberge
	2023	Raadplegen	Verhuizing van het Toeristisch Informatiepunt naar Sint Anna
	2022-2026	Raadplegen	Uitvoeren project religieus erfgoed wat moet leiden tot een duurzame invulling van de locaties. Ook de herinrichting van de openbare ruimte maakt onderdeel uit van dit project.
	2024	Raadplegen	Het maken van een verkenning naar mogelijkheden versterken waterbeleving en met name de verbinding tussen de oevers en het water.
	2022/2023 (deadline 1 april 2023)	Raadplegen	Het opstellen van een visie voor de inrichting en het beheer van de jachthavens in de gemeente. Dit doen we samen met de ondernemers en bewoners. Ook wordt de samenhang met de visie voor openbare ruimte religieus erfgoed en visie herinrichting openbare ruimte kernwinkelgebied geborgd.
	Doorlopend	Faciliteren	Het versterken en/of terugbrengen van het toeristisch gebruik in de recreatieve verblijfsmogelijkheden binnen de gemeente.
4. Samen werken aan economische groei	2022	Faciliteren	Inrichten Economische Samenwerking Halderberge (ESH) met een vertegenwoordiging van ondernemers, onderwijs en overheid.
	2022-2024	Co-creatie	Samen met de OKH en een vertegenwoordiging van de lokale bedrijventerreinen werken we toe naar een formele samenwerking tussen ondernemers op de bedrijventerreinen. De thema's veiligheid, duurzaamheid en collectieve inkoop staat daarbij centraal.
	2026	Co-creatie	Verkennen van de mogelijkheden om een bedrijfsinvesterings-zone op te richten op de bedrijventerreinen.
	Doorlopend		Continu monitoren van subsidiemogelijkheden bij het Rijk en de provincie Noord-Brabant. Bij kansrijke aanvraag aanvraag indienen samen met betrokken partijen.
	2023	Raadplegen	De resultaten uit de ondernemerspeiling (2023) meenemen in een plan van aanpak voor het verbeteren van de dienstverlening voor ondernemers. Hier wordt de bereikbaarheid (fysiek, telefonisch en digitaal) en het stroomlijnen van procedures in meegenomen.

PORTEFEUILLEHOUDERS

Wethouder Joop Kouters
Wethouder Thomas Melisse

INLEIDING

Het uitgangspunt voor zorg, jeugd en participatie in het bestuursakkoord Samen aan de Slag is dat het huidige beleid wordt voortgezet. De uitgangspunten hierin zijn: de mens centraal, de kracht van samen, de touwtjes zelf in handen hebben en preventie. Veel mensen kunnen goed meedoen in de huidige samenleving. Voor wie dit niet vanzelfsprekend is, bieden we samen met inwoners en regionale en maatschappelijke partners ondersteuning waar dat nodig is.

WAT DOEN WE AL?

Huidig beleid (wat voortgezet wordt):

- Beleidsplan sociaal domein kracht van samen
- Verordeningen Jeugdwet, Wmo en Participatiewet
- Regiovisie jeugd
- Beleidsplan Wmo Gemeente Halderberge
- Beleidsplan hulp bij financiële zorgen
- Regionale nota 'Integraal Armoede- en schuldenbeleid'
- Regionaal beleidsplan inburgering 'Iedereen doet mee'
- Regionaal Beleidsplan Aanpak Laaggeletterdheid
- Beleidskader Geweld in afhankelijkheidsrelatie en meldpunt crisiszorg

Huidige werkzaamheden:

Samen met partners organiseren we passende ondersteuning voor en met inwoners, wanneer zij het zelf niet redden. We werken dichtbij onze inwoners en zetten in op preventie. We luisteren naar de vraag en kijken met een brede blik samen met de inwoner naar wat nodig is. Ook voeren we de regie op uitvoeringsorganisaties en werken in de regio intensief samen. Hierbij geven we kaders mee voor de uitvoering.

We leven in onzekere tijden. De pandemie en de oorlog dichtbij huis versterken de toenemende tweedeling in de samenleving, de druk op de zorg en financiële draagkracht. Ook staan de budgetten voor het Sociaal Domein onder druk. We zetten daarom alle zeilen bij om de gestelde doelen op een efficiënte manier uit te voeren. Jaarlijks bepalen we in het uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 'De kracht van samen', waar we dat jaar op inzetten. Deze werkwijze blijven we voortzetten.

ZORG, JEUGD EN PARTICIPATIE

JOOP
KOUTERS

THOMAS
MELISSE

KRITISCHE SUCCEFACTOREN

Medewerking van externe partners kunnen we niet afdwingen zoals bijvoorbeeld bij het Bravis/Medisch Centrum Oudenbosch.

WAT WILLEN WE BEREIKEN (SPEERPUNTEN)?

1. Inwoners van Halderberge zijn zo gezond mogelijk.
2. De inwoners van Halderberge doen mee naar vermogen en zijn financieel gezond.
3. De inwoners van Halderberge ondersteunen elkaar en zetten zich actief in voor hun omgeving.
4. Halderbergse kinderen kunnen opgroeien tot zelfredzame volwassenen.

DOEL	WANNEER	PARTICIPATIE	WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN? (UITWERKING SPEERPUNTEN)
1. Inwoners van Halderberge zijn zo gezond mogelijk	2022-2026	Informeren	Structurele inzet van de wijk GGZ zetten we voort. Hiermee worden inwoners met verward gedrag door een specialist geleid naar de juiste ondersteuning. De wijk GGZ-er werkt integraal en nauw samen met partners binnen het zorg en veiligheidsdomein. Hierdoor nemen onder andere meldingen bij de politie af.
	2022-2026	Overleg	We spannen ons in voor langjarig behoud en invulling van Bravispunt/Medisch Centrum in Halderberge zodat onze inwoners dichtbij huis zorg kunnen ontvangen
	2022-2026	Raadplegen en adviseren	We onderzoeken de mogelijkheden om de dienstverlening en de informatievoorziening nog beter aan te laten sluiten bij de behoefte van de inwoner.
	2023	Co-creatie	Met de integrale aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) maken we samen de omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien structureel gezonder. In 2023 besluiten we op basis van een evaluatie of we deze aanpak ook na 2023 voortzetten.
2. De inwoners van Halderberge doen mee naar vermogen en zijn financieel gezond	2022-2026	Informeren en advies vragen	Rijks- en regionale regelingen tegen armoede worden daadkrachtig, royaal en met gevoel voor de menselijke maat uitgevoerd via het Werkplein.
	2022-2026	Co-creatie (door partijen)	De financiële hulp aan ondernemers versterken met het regionale Ondernemersplatform.
	2022-2026	Co-creatie (door partijen)	De vraag en het aanbod op de arbeidsmarkt beter bij elkaar brengen door samen met Werkplein, WVS, onderwijs en bedrijven meer in te zetten op praktijkleren.
	2023-2026	Advies vragen	We gaan een aanpak ontwikkelen voor meervoudige problematiek met een domeinoverstijgend afwegingskader en budget. We onderzoek of hiervoor het innovatiebudget ingezet kan worden en hebben ook aandacht voor de problematiek rondom wonen in complexe casussen. Zo kunnen we inwoners in complexe situaties binnen de huidige kaders ondersteunen. Dit doen we naast de implementatie van de aanpak meervoudige problematiek.
3. De inwoners van Halderberge ondersteunen elkaar waar mogelijk en zetten zich actief in voor hun omgeving	Doorlopend	Co-creatie	De informele zorg onder inwoners versterken door het instellen van een 'Maatjesproject'.
	Doorlopend	Informeren en raadplegen	We gaan een digitaal platform (vrijwilligerscentrale) voor vrijwillige inzet opzetten. Op deze manier faciliteren we onze inwoners, vrijwilligersorganisaties instellingen én bedrijven om er voor elkaar te zijn. Dit biedt een belangrijke basis voor samenredzaamheid, participatie, leefbaarheid en waar mogelijk het voorkomen van duurder zorg.
	Doorlopend	Co-creatie (met stuurgroep sociaal netwerk en meedoen)	Een agenda opstellen hoe we de komende periode samen inzetten op een inclusieve en dementievriendelijke samenleving waar mensen naar elkaar omkijken.
4. Halderbergse kinderen kunnen opgroeien tot zelfredzame volwassenen	2022-2026	Raadplegen en informeren	We volgen en nemen deel aan de landelijke ontwikkeling van Geweld in afhankelijkheidsrelaties, meldpunt crisiszorg en het toekomstscenario jeugd en gezinsbescherming. De acties die hieruit komen, nemen we op in het lokale uitvoeringsprogramma
	Doorlopend	Co-creatie	Het jongerenwerk werkt aan het in contact komen met en het vertrouwen winnen van jongeren. Zij signaleren, ondersteunen bij zorgen en stimuleren jongeren om zich te ontwikkelen en mee te doen in de maatschappij. Op thema's wordt ingezet op specifieke doelgroepen en gebruik gemaakt van ervaringsdeskundigen.
	2022-2026	Informeren	We bieden passende interventies na prenataal huisbezoek. Een aanbod van prenataal huisbezoek is vanaf half 2022 wettelijk verplicht.

PORTEFEUILLEHOUDERS

Wethouder Sharona Malfait
Wethouder Joop Kouters

INLEIDING

Het programma Onderwijs, sport en cultuur is gericht op het bieden van goed onderwijs in aantrekkelijke schoolgebouwen. Vanuit dit programma worden activiteiten op het gebied van sport en bewegen mogelijk gemaakt. Ook wordt de beleving van kunst, cultuur en cultuurhistorie aangemoedigd.

SHARONA
MALFAIT

JOOP
KOUTERS

ONDERWIJS, SPORT EN CULTUUR

KRITISCHE SUCCEFACTOREN

De bereidheid van partners om samen te werken met de gemeente, de groei of krimp van het aantal leerlingen, en wisselende bouwkosten zijn bepalend voor het uitvoeren van de speerpunten.

WAT WILLEN WE BEREIKEN (SPEERPUNTEN)?

- 1. We voeren de plannen uit, zoals die zijn vastgelegd in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Opvang en onderwijshuisvesting.**
In dit plan nemen we ook onderwijs & spelen en de vergroening van schoolpleinen mee.
- 2. Verdere ontwikkeling van de integrale kindcentra; hierin werken kinderopvang en (basis)onderwijs zoveel mogelijk samen**
- 3. Sportverenigingen kunnen gebruik maken van goede voorzieningen.**
Er zijn betaalbare sportvoorzieningen binnen de hele gemeente. Inwoners kunnen sporten en bewegen bij sportvoorzieningen en ook in de openbare ruimte.
- 4. De belevingswaarde vergroten van wat we hebben aan kunst, cultuur en cultuurhistorie**
- 5. We willen samen met de inwoners zorgen dat er meer kunst in de openbare ruimte komt.**

WAT DOEN WE AL?

Huidig beleid (wat voortgezet wordt):

- Beleidsplan sociaal domein
- Integraal huisvestingsplan onderwijs
- Visiedocument Kindcentra
- Oriëntatienota culturele speelveld
- Cultuurkompas
- Beleidsnota archeologie
- Beleidsnota Cultureel erfgoed
- Kadernotitie Buitensportaccommodaties

Huidige werkzaamheden:s

We voeren uit: Leerlingenvervoer, leerplicht, onderwijshuisvesting, coördinatie integrale kindcentra, beheer, onderhoud van sportvelden en huisvesting sportgebouwen (kleedlokalen en technische ruimtes), buurt- en school-sportsportcoaches activiteiten, archeologie- en monumenten(subsidies), Lokale educatieve agenda, culturele activiteiten (bijvoorbeeld Cultuurmaand en Open Monumentendag), uitvoeringsregeling muziekeducatie en beeldende vorming, ONS West-Brabant, de Marktplaats Halderberge, welzijnssubsidies, heemkundekringen en musea, onderhoud aan kunst in de openbare ruimte.

We voeren onderwijsachterstanden beleid uit. Dit doen we in afstemming met kinderopvang, basisonderwijs en voortgezet onderwijs het. Het gaat onder andere om voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Daarnaast bieden we ondersteuning aan het Nationaal Programma Onderwijs.

DOEL	WANNEER	PARTICIPATIE	WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN? (UITWERKING SPEERPUNTEN)
1. Onderwijshuisvesting	2022-2025	Faciliteren	Knelpunten in de huisvesting bij de basisscholen (de Klinkert; De Regenboog; de Bukehof; Uniek; 't Bossche Hart; Futura) en het voortgezet onderwijs (Markland College) worden opgelost. Hierbij wordt ook gezorgd voor de benodigde tijdelijke huisvesting.
	2023-2026	Co-creatie	Het duurzamer maken van schoolpleinen en ze klimaatadaptief maken. Schoolpleinen aanpassen op de risico's van een klimaat dat verandert. Denk aan: betere opvang van regenwater bij zware regenbuien.
2. Verdere ontwikkeling van de integrale kindcentra	Doorlopend	Co-creatie	De coördinator kindcentra na 1 jan 2023 behouden om het uitvoeren van de visie structureel te versterken
	2022-2023	Faciliteren Co-creatie (met onderwijs, JGZ en GGZ)	Er is samen met het onderwijs en JGZ en GGZ aandacht voor de geestelijke gezondheid van leerlingen. We koppelen het gedrag van kinderen aan de leeftijd, ontwikkeling, omgeving en de verantwoordelijkheid van de ouders voor de opvoeding. We zetten ook in op het verstevigen van sociale vaardigheden.
	Doorlopend	Co-creatie (met onderwijs)	Jongerenwerkers en buurtsportcoaches werken samen met scholen aan voorlichtingsactiviteiten over gezondheid en welzijn. De jongerenwerkers gaan ook meer de wijken in.
	2022-2023	Co-creatie (met onderwijs)	Passend, flexibel inspelen op plotselinge instroom van kinderen, zowel nu als in de toekomst (zoals groep vluchtelingenkinderen). Dat doen we samen met het onderwijs.
	2022-2026	Co-creatie (met partners)	We geven extra aandacht aan het op tijd signaleren van (verhoogd) ziekteverzuim binnen het onderwijs. Zo voorkomen we dat jeugd thuis komt te zitten. We starten hiervoor de pilot M@z! binnen basisscholen. Dat doen we samen met scholen en zorgpartners.
3. Sport	2022-2026	Faciliteren	Voor de kinderen uit het basisonderwijs wordt met ingang van 2022 het educatieve doe-programma 'Democracy' ingezet. Hierin leren kinderen om actief deel te nemen aan de maatschappij (burgerschap). Ook doen we het voortgezet onderwijs het aanbod voor gastlessen over dit thema.
	Doorlopend 2024 (evaluatie)	Faciliteren	Het behouden van het huidige basisaanbod van sportvoorzieningen. Waar mogelijk willen we dit verbeteren en verduurzamen. Hierbij is aandacht voor monitoring van de kwaliteit van de accommodaties en bijvoorbeeld het gebruik van LED verlichting. De harmonisatie van de buitensport accommodaties (inclusief het rekenmodel) wordt geëvalueerd.
	2023	Advies vragen	Er wordt een plan geschreven dat rekening houdt met een toekomstbestendige en duurzame zwembadaccommodatie. Dit gebeurt onder begeleiding van een onafhankelijke partij samen met het bestuur van zwembad Blankershove.
4. De belevingswaarde vergroten van wat we hebben aan kunst, cultuur en cultuurhistorie	Doorlopend	Co-creatie	Door het bundelen van activiteiten, geld en mensen willen we zoveel mogelijk mensen de kans geven om mee te doen aan sportactiviteiten bij een reguliere sportvereniging. Of aan speciaal opgezette sport- en beweegactiviteiten. Ook als zij te maken hebben met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking of als zij chronisch ziek zijn. We zorgen dat tenminste één speelplek per kern inclusief is.
	2022-2026	Faciliteren	Bij de inrichtingsplannen voor openbare ruimte spelen we in op bijzondere cultuurhistorische waarde (zoals de waterput Oud Gastel).
	2023: visie 2024: implementatie	Adviseren	Er wordt een integrale visie opgesteld over cultuur. Dat doen we in samenspraak met de betrokken plaatselijke organisaties.
	2024: prijsvraag 2025: acties	Raadplegen	Met het uitschrijven van een prijsvraag stimuleren we acties om de belevingswaarde te vergroten op het gebied van het cultureel erfgoed.
5. Kunst in de openbare ruimte	2022: visie	Co-creatie	Er wordt samen met de musea een visie opgesteld. Uitgangspunt is dat het accent verschuift van tentoonstelling naar beleving. De musea worden gezamenlijk gehuisvest. Hiermee worden de musea aantrekkelijker gemaakt, waardoor er meer (betalende) bezoekers gaan komen.
	2023: opstellen actieplan	Co-creatie	Er wordt samen met plaatselijke kunstenaars een actieplan 'Kunst in de Openbare Ruimte' opgesteld, met aandacht voor o.a. kunst op rotondes, langs routes, en teksten op gevels, en bestickeren van stroomhuisjes ed.
	2024: acties	Co-creatie met diversen doelgroepen	Hierbij betrekken we inwoners (waaronder jongeren) en ondernemers zoveel mogelijk met onder andere prijsvragen. We werken samen met plaatselijke kunstenaars, samenstichtingen, scholen, inwoners en ondernemers.

PORTEFEUILLEHOUDER

Wethouder Joop Kouters

INLEIDING

Ambities en financiële mogelijkheden moeten met elkaar in evenwicht zijn. Met het financiële beleid van de gemeente Halderberge bewaken we dit evenwicht en zorgen we voor de juiste verantwoording van de uitgaven en inkomsten van de gemeente. Om de ambities op het terrein van woningbouw, (ruimtelijke) projecten en verkeersveiligheid uit te voeren, zorgt het college voor voldoende capaciteit en flexibiliteit in de organisatie. We streven ernaar om één van de goedkopere gemeenten in de regio te zijn door een lage lastendruk voor inwoners en ondernemers.

JOOP
KOUTERS

FINANCIËN

WAT WILLEN WE BEREIKEN? (SPEERPUNTEN)

1. De begroting is reëel en structureel sluitend.
2. We streven naar een solvabiliteit van minimaal 20%. Dit doen we door het eigen vermogen te vergroten en de groei van de schulden zo beperkt mogelijk te houden.
3. We streven naar een weerstandsvermogen dat minimaal 'voldoende' is. Dit doen we door het eigen vermogen te vergroten en de risico's goed in beeld te houden.
4. We zorgen voor meer flexibiliteit in de organisatie om projecten op het gebied van woningbouw en openbare ruimte goed uit te kunnen voeren. Hierbij zorgen we voor capaciteit die meebeweegt met het aantal en de omvang van de projecten. Een gezonde bedrijfsvoering staat hierbij voorop.
5. We streven ernaar om één van de goedkopere gemeenten in de regio te zijn door een lage lastendruk voor inwoners en ondernemers.

WAT DOEN WE AL?

Huidig beleid (wat voortgezet wordt):

De begroting van de gemeente Halderberge is reëel en structureel sluitend. Dat willen we zo houden. Ook het weerstandsvermogen, de verhouding tussen de risico's die de gemeente loopt en de financiële middelen die beschikbaar zijn om die op te vangen, willen we op peil houden. We gaan door met het verbeteren van de solvabiliteit: de verhouding tussen het eigen en het totale vermogen

Huidige werkzaamheden:

- Vastleggen van alle financiële handelingen in de financiële administratie;
- Adviseren over en toetsen van voorstellen aan het college en de raad op financiële haalbaarheid;
- Adviseren over de juiste inzet van de beschikbare middelen.

Via de bestuursrapportages melden we geplande activiteiten en projecten, voortgang, behaalde doelen en inzet van beschikbare middelen.

DOELEN	WANNEER	WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN? (UITWERKING SPEERPUNTEN)
1. De begroting is reëel en structureel sluitend.	Jaarlijks	Streven naar behoud van het repressief toezicht door de toezichthouder (de provincie Noord-Brabant).
	Jaarlijks	Structurele lasten dekken met structurele baten.
2. We streven naar een solvabiliteit van minimaal 20%.	Doorlopend	Eigen vermogen vergroten door positieve rekeningresultaten, begrotingsoverschotten en positieve resultaten van grondexploitaties toe te voegen aan de algemene reserves.
	Doorlopend	Beperking van de schulden door terughoudend te zijn met nieuwe investeringen.
3. Realiseren van meer flexibiliteit in de organisatie	2023 en verdere jaren	Het budget voor flexibele vervanging bij ziekte verhogen naar € 200.000 per jaar.
	2023 en verdere jaren	De ambtelijke kosten die aan projecten worden toegerekend zoveel mogelijk inzetten voor de vorming van de jaarlijkse flexibele schil.
	2022 en verdere jaren	Bij nieuwe taken gevolgen meenemen voor ambtelijke capaciteit.
	2022	Verdere mogelijkheden onderzoeken om het huidige personeelsbudget meer flexibel in te kunnen zetten.
4. De gemeente Halderberge is voor wat betreft de lastendruk voor burgers en bedrijven in de regio één van de goedkopere gemeenten.	Jaarlijks	Benchmark over de lastendruk bij het opstellen van de begroting.
	Jaarlijks	De afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn 100% kostendekkend.
	Jaarlijks	Door middel van het tarief voor de onroerendezaakbelasting sturing geven aan de positie in regio.

BIJLAGE 1: ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

(DEEL 1 VAN 2)

Met dit *collegewerkprogramma 2022- 2026 “Samen aan de slag”* gaat de gemeentelijke organisatie aan de slag om de ambities uit de verschillende programma's de komende jaren uit te voeren.

Het college zorgt hierbij voor voldoende capaciteit en flexibiliteit in de organisatie. Zo hebben we voldoende slagkracht om de ambities en lopende projecten uit te kunnen voeren, maar ook om de werkdruk in de organisatie te beheersen.

In deze paragraaf gaan we in op een aantal onderwerpen uit het collegewerkprogramma die over meerdere programma's gaan en een relatie hebben met de gemeentelijke organisatie en de bedrijfsvoering.

Capaciteit en flexibiliteit organisatie

Zoals ook in de paragraaf “Financiën en ambtelijke capaciteit” van het bestuursakkoord is opgenomen, zorgt het college voor voldoende ambtelijke capaciteit en flexibiliteit om alle (ruimtelijke) projecten goed uit te kunnen voeren. We zorgen ervoor dat de benodigde capaciteit kan meebewegen met het aantal en de omvang van de projecten. Een gezonde bedrijfsvoering staat hierbij voorop. Hiervoor doet het college het volgende:

- Op peil brengen van het budget flexibele vervanging bij ziekte. De afgelopen jaren blijkt dat langdurige ziektegevallen een behoorlijke druk op de organisatie en het beschikbare personeelsbudget leggen. Om de voortgang in de organisatie te garanderen, brengen we dit budget verder op peil.
- Om (ruimtelijke) projecten en investeringen uit te kunnen voeren is voldoende capaciteit en flexibiliteit in de organisatie nodig. Het college investeert in een flexibele schil, zodat op een efficiënte manier de (woningbouw)projecten tijdig en volledig worden gerealiseerd.
- Het college vormt hiervoor in 2023 een reserve van € 750.000. Hiermee kan snel en flexibel worden ingespeeld op de benodigde capaciteit.
- We koppelen het aantal en de omvang van (woningbouw)projecten en de benodigde inzet van personeel. Hierbij wordt het geld dat vrijkomt door het toerekenen van ambtelijke kosten aan investeringen en grondexploitaties en het doorberekenen van kosten voor woningbouwprojecten van derden, de komende jaren toegevoegd aan de flexibele schil. Het college zorgt er hierbij voor dat de investering in de flexibele schil op een transparante en effectieve manier wordt ingezet.
- In de voorstellen aan de gemeenteraad gaat het college meer werken met “inclusieve voorstellen”. Dit zijn voorstellen waar alle kosten, ook die van de inzet van personeel, in worden weergegeven. Dit is vooral bij nieuwe (wettelijke) taken of (hogere) ambities die niet binnen de bestaande ambtelijke capaciteit zijn opgenomen. Hiervoor wordt aan de gemeenteraad extra capaciteit gevraagd als deze nodig is en niet aanwezig is.

Verder gaat het college de mogelijkheden onderzoeken om het personeelsbudget meer flexibel in te kunnen zetten. Hierbij kijken we ook naar de relatie met leges voor omgevingsvergunningen, hybride budgetten (dit zijn budgetten die je flexibel in kan zetten voor de inzet van eigen personeel of uitbesteding aan derden, afhankelijk van wat op dat moment nodig en het meest efficiënt is) en extra inkomsten.

In het hoofdstuk *Financiën* is de financiële vertaling van wat hierboven staat opgenomen.

P&C cyclus, sturing en monitoring

Het college maakt ook gebruik van de planning & control cyclus (P&C Cyclus). Met de gebruikelijke rapportages stellen we de gemeenteraad in de gelegenheid haar kaderstellende en controlerende rol goed uit te kunnen voeren. Hierbij hebben we onder meer aandacht voor de volgende onderwerpen:

- Kaderstelling, bijsturing en verantwoording over de speerpunten en de lopende projecten uit het collegewerkprogramma. Dit doen we zowel inhoudelijk als op het gebied van planning, beschikbare capaciteit en benodigde financiële middelen;
- In de rapportages wordt voor de gemeenteraad expliciet gemaakt wat de (geoordeelde) inkomsten en uitgaven zijn geweest voor armoedebeleid;
- Het college doet verslag van de ontwikkelingen op het gebied van overheids- en burgerparticipatie.
- Binnen de P&C cyclus is op verschillende momenten ook aandacht voor de risico's en kritische succesfactoren. Hieronder is aangegeven welke factoren van invloed kunnen zijn op het wel of niet behalen van de speerpunten. Deze factoren gelden voor het gehele collegewerkprogramma. Specifieke kritische succesfactoren zijn bij de betreffende programma's opgenomen.
- Bij het opstellen van een sluitende begroting is de gemeente sterk afhankelijk van ontwikkelingen met het gemeentefonds en van externe factoren zoals de loon- en prijsontwikkeling (grondstoffen, materieel, ed.) en de rentetarieven op de kapitaalmarkt. Ook de landelijke (maatschappelijke) ontwikkelingen kunnen van invloed zijn. Wij zijn daarom alert op externe factoren. We monitoren onze financiële positie goed om tijdig te kunnen bijsturen.
- Voor uitvoering van alle speerpunten is voldoende capaciteit nodig. Meer capaciteit en een grotere flexibiliteit in de organisatie draagt zeker bij aan het realiseren van de ambities op het gebied van onder andere woningbouw en projecten. Maar er zit een grens aan het aantal projecten en investeringen dat een ambtelijke organisatie als Halderberge aan kan. Ook gezien de werkdruk die dit met zich mee brengt. Het inzetten van extra capaciteit leidt tot meer afstemming en regievoering. Ook kan het lastig zijn op tijd de juiste mensen te vinden. Het is belangrijk om vooraf goed te plannen en de ambitie en benodigde capaciteit regelmatig op elkaar af te stemmen.

BIJLAGE 1: ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

(DEEL 2 VAN 2)

Informatisering, digitalisering en werkprocessen

In de afgelopen jaren is het nodige werk verzet als het gaat om lean maken en digitalisering van de werkprocessen in de gemeentelijke organisatie. Dit vooral om de dienstverlening aan inwoners te verbeteren. Een ander positief effect is het verbeteren van de kwaliteit en efficiëntie binnen de organisatie en de werkprocessen. Deze ontwikkeling zetten we ook de komende jaren voort. Als dat mogelijk is, dan maken we hierbij gebruik van data om beleidskeuzes te onderbouwen en de effecten te volgen.

Binnen de organisatie en de verschillende werkprocessen is er vanuit de lean gedachte ook continue aandacht om zaken anders of niet meer te doen. Ook de komende periode gaat de organisatie hiermee aan de slag. Voorbeelden die hierbij opgepakt worden:

- We willen initiatiefnemers van (ruimtelijke) initiatieven sneller duidelijkheid geven door een “Ja, mits” houding. Tijdens de intake-tafel worden initiatieven getoetst op de wenselijkheid. Wanneer initiatieven niet passen of bijdragen binnen de speerpunten van de omgevingsvisie, is ‘nee’ ook een antwoord. Bij initiatieven vragen we meer inzet van de initiatiefnemer zelf, zoals het voeren van een omgevingsdialoog. De Wet kwaliteitsborging bouwen en Omgevingswet kunnen ons helpen om onze dienstverlening te verbeteren.
- Binnen het programma Zorg, jeugd en participatie versterken we het leveren van maatwerk voor onze inwoners. Hierbij wordt ingezet op normaliseren, ondersteunen waar het nodig is en loslaten waar het kan. We blijven hierin de balans zoeken tussen goede dienstverlening en efficiënt werken.
- We streven naar een goede balans tussen de ambities en het op orde houden van de financiële huishouding van de gemeente. Dat doen we niet door bij iedere aparte activiteit of investering de gevolgen voor de financiële kengetallen te meten, maar door bij de bestuursrapportages te kijken naar de meerjarige ontwikkeling hiervan.
- We versimpelen en verduidelijken bestaand ruimtelijk beleid. Hiervoor maken we simpele, toetsbare kaders voor het kruimelgevallenbeleid voor afwijkingen in bestemmingsplannen. Dit geeft voor initiatiefnemers meer duidelijkheid over wat wel en wat niet mogelijk is. Het proces is hierdoor duidelijker en kan sneller doorlopen. Omdat er minder externe advisering nodig is, kunnen hier ook kosten mee bespaard worden.

Communicatie

Eén van de sleutelwoorden in dit collegewerkprogramma is communicatie. Of het nu gaat om een goede dienstverlening, het meer zichtbaar maken van het gemeentebestuur of de participatie van inwoners bij projecten, het valt of staat vaak met goede communicatie. Communicatie is niet alleen de boodschap brengen, maar ook luisteren naar de wens en behoefte van onze inwoners.

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt de aanpak van Klare Taal verder uitgewerkt en maken we gebruik van een goede mix van traditionele en moderne communicatiemiddelen om zoveel mogelijk doelgroepen te bereiken. In het programma Bestuur en dienstverlening beschrijven we wat we hiervoor gaan doen.

BIJLAGE 2:

(DEEL 1 VAN 2)

FINANCIËLE VERTALING COLLEGEWERKPROGRAMMA 2022 - 2026

BESTUUR EN BURGERZAKEN	2022	2023	2024	2025	2026	V/N
Klant in Focus	-11	-3	-3	-3	-3	N
Evaluatie samenwerking inwoners(organisaties)	0	-10	-10	-10	-10	N
Bereiken en betrekken jongeren	-3	-5	-5	-5	-5	N
Beste idee van Halderberge	0	0	-5	-5	-5	N
Totaal Mutaties Bestuur en burgerzaken	-14	-18	-23	-23	-23	

VEILIGHEID	2022	2023	2024	2025	2026	V/N
Opstellen beleid beboeten bijplaatsen afval	0	-10	0	0	0	N
Handhaving oneigenlijk gebruik vakantieparken	0	-60	-60	0	0	N
Onderzoek cameratoezicht en aanschaffen mobiele camera's	0	-11	0	0	0	N
Opstellen plan van aanpak weerbare overheid	0	-10	0	0	0	N
Opstellen plan van aanpak verhalen schade op daders	0	-10	0	0	0	N
Aanpakken overlast met samenwerkingspartners	0	-20	0	0	0	N
Opstellen jeugdbeleid	0	-10	0	0	0	N
Totaal Mutaties Veiligheid	0	-131	-60	0	0	

OPENBARE RUIMTE	2022	2023	2024	2025	2026	V/N
Kwaliteitsimpuls reststroken	0	-10	-10	-10	-10	N
Omvormen overbodige verharding en versnellen vervangen beplanting	0	-25	-25	-25	-25	N
Uitvoeren mobiliteitsvisie	0	0	0	-13	-25	N
Optimaliseren serviceteams	0	12	25	25	26	V
Extra budget voor vegen van straten	0	-25	-25	-25	-25	N
Dekking vegen uit afvalstoffenheffing/rioolheffing	0	23	23	23	23	V
Actualiseren MJOP gebouwen	0	PM	PM	PM	PM	
Verbeteren kwaliteit trottoirs en fietspaden	0	0	-75	-75	-75	N
Inrichten inclusieve speelplekken	0	0	-5	-9	-14	N
Voortzetten subsidieregeling klimaatbestendig Halderberge	0	0	-50	-50	-50	N
Opzetten klimaatportaal	0	-10	-10	-10	-10	N
Totaal Mutaties Openbare ruimte	0	-36	-153	-169	-185	

RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN	2022	2023	2024	2025	2026	V/N
Opstellen woonzorgvisie	-13	-13	0	0	0	N
Aanvullende verstedelijkingsafspraken	-10	-10	0	0	0	N
Onderzoek schaarste woningmarkt	0	-10	0	0	0	N
Actualiseren ruimte voor ruimte beleid	0	-10	0	0	0	N
Verbeteren leefbaarheid in de wijken	-10	-50	-75	-75	0	N
Uitdragen klimaatakkoord	-5	-5	-5	-5	-5	N
Milieuparkjes ondergronds brengen	0	-50	-50	-50	-50	N
Dekking milieuparkjes uit afvalstoffenheffing	0	50	50	50	50	V
Totaal Mutaties Ruimtelijke ontwikkelingen	-38	-98	-80	-80	-5	

BIJLAGE 2:

(DEEL 2 VAN 2)

FINANCIËLE VERTALING COLLEGWERKPROGRAMMA 2022 - 2026

ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN	2022	2023	2024	2025	2026	V/N
Herinrichting openbare ruimte kernwinkelgebied	0	0	0	-31	-31	N
Opstellen visie inrichting en beheer jachthavens	-25	-25	0	0	0	N
Totaal Mutaties Economische ontwikkelingen	-25	-25	0	-31	-31	

ZORG, JEUGD EN PARTICIPATIE	2022	2023	2024	2025	2026	V/N
Voortzetten Wijk GGZ	0	-57	-83	-83	-83	N
Regionale ondernemersplatform	0	-8	-8	-8	-8	N
Maatjesproject	0	-14	-14	-14	-14	N
Digitaal platform vrijwillige inzet	0	-15	-15	-15	-15	N
Passende interventies na prenataal huisbezoek	0	-25	-25	-25	-25	N
Totaal Mutaties Zorg, jeugd en participatie	0	-119	-145	-145	-145	

ONDERWIJS, SPORT EN CULTUUR	2022	2023	2024	2025	2026	V/N
Inzetten Democracy	0	-1	-1	-1	-1	N
Opstellen toekomstvisie zwembad Blankershove	0	-6	0	0	0	N
Visie op cultuur	0	-10	PM	PM	PM	N
Prijsvraag vergroting belevingswaarde cultureel erfgoed	0	0	-3	-10	-10	N
Totaal Mutaties Onderwijs, sport en cultuur	0	-17	-3	-11	-11	

FINANCIËN EN AMBTELIJKE CAPACITEIT	2022	2023	2024	2025	2026	V/N
Flexibiliteit organisatie						
Vervanging bij ziekte	0	-50	-50	-50	-50	N
Flexibiliteit in ambtelijke capaciteit ruimtelijke projecten en investeringen (waaronder projectleiding, projectondersteuning, omgevingsmanagement)	0	-756	-11	-8	-8	N
Werken met inclusieve voorstellen						
Inclusief voorstellen (waaronder manifest dienstverlening en communicatie)	0	PM	PM	PM	PM	
Extra benodigde capaciteit voor uitvoering collegewerkprogramma						
Uitvoeren mobiliteitsvisie 1 fte	0	-80	-80	-80	-80	N
Optimaliseren serviceteams, vegen 1 fte (dekking bestaand budget vegen door derden), groen 2 fte	0	-110	-110	-110	-110	N
Versterken van Halderberge als woongemeente 0,5 fte	-20	-40	-40	-40	-40	N
Totaal Financiën en ambtelijke capaciteit	-20	-1.036	-291	-288	-288	
Totaal financiële mutaties collegewerkprogramma 2022 - 2026	-96	-1.478	-754	-746	-686	